

DANUTA BANASZAK

Wystawa plenerowa *Gdy bogów było wielu...*
Open-air exhibition *When there were many gods...*

Noc Kupały. Noc czarów, magii, miłości...

Z ciemności mogą wyłonić się różne tajemnicze postacie. Wśród nich także i czterogłowy Światowid...

Przybywający 23 czerwca 2018 roku na 49. lednicką Noc Kupały mogli podczas imprezy zapoznać się z nową wystawą plenerową *Gdy bogów było wielu...* Znajduje się ona w niewielkim zagajniku brzoźowo-dębowym, przy drodze prowadzącej z parkingu w stronę przeprawy promowej na Ostrów Lednicki. Głównym punktem wystawy jest „świątynia”, której forma została zainspirowana odkryciami w Gross Raden. Pośrodku niewielkiego, kwadratowego wnętrza znajduje się drewniany posąg Światowida (wykonany na wzór znanego Światowida ze Zbrucza), a przed nim kamienny ołtarz. Wygrodzono również „święty” teren otaczający świątynię i prowadzącą do niego ścieżkę, przy której postawiono trzy plansze.

Nie zachowało się dużo źródeł pisanych, z których można czerpać wiedzę na temat wierzeń na terenach zajmowanych przez Słowian, a zwłaszcza ziemiach państwa wczesnopiastowskiego. Te, którymi dysponujemy, uzupełniane są badaniami archeologicznymi, religioznawczymi, językoznawczymi i etnologicznymi.

I właśnie dzięki prowadzonym już od XIX wieku pracom archeologicznym na Ostrowie Lednickim i w jego otoczeniu odkryto przedmioty, które ewentualnie można łączyć z wierzeniami przedchrześcijańskimi. Są to m.in. fragment złotej kaptorgi z głową konika (najprawdopodobniej ofiara zakładzinowa złożona w podwalinie wału), duże naczynie ceramiczne z wrytą swastyką i krzyżem w kole (kult słońca), pochówek konia, fragmenty drewnianych koni (ofiary składane w jeziorze), okucia pochewek noży (ich antropo- i zoomorficzne zdobienia wiążą się z wierzeniami słowiańskimi), czaszki końskie złożone pod ścianami

RYC. 1. Fragmenty ekspozycji plenerowej *Gdy bogów było wielu...*, Mały Skansen, czerwiec 2018; fot. Danuta Banaszak

FIG. 1. Fragments of an open-air exhibition *When there were many gods...*, Small open-air museum, June 2018; photo by Danuta Banaszak

RYC. 2. Ogólny widok na ekspozycję plenerową *Gdy bogów było wielu...*, Mały Skansen, listopad 2018; fot. Danuta Banaszak

FIG. 2. The general view on the open-air exposition *When there were many gods...*, Small open-air museum, November 2018; photo by Danuta Banaszak

budynku na podgrodziu, niektóre dary składane w grobach (np. naczynia, w których znajdowało się niegdyś pożywienie dla zmarłych).

Najstarsze z tych znalezisk pochodzą z X wieku, a najmłodsze wiązać można z XII stuleciem. Tak szerokie datowanie tego rodzaju odkryć może świadczyć o tym, że nawet w tym jednym ze stołecznych grodów, w którym Mieszko I mógł zostać ochrzczony, wzniesiono świątynię chrześcijańską i często przebywali Piastowie, jeszcze długo pamiętano dawnych bogów i różne istoty nadprzyrodzone, oddając im cześć lub zabezpieczając się przed ich gniewem.

mgr Danuta Banaszak
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Oddział Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim
Dziekanowice 32
62-261 Lednogóra
e-mail: ol.db@lednica.pl